

ГИ ДЪО МОПАСАН ПЛЕННИЦИТЕ

Превод от френски: Лилия Попова, —

chitanka.info

Гората бе безмълвна. Само снегът се сипеше по дърветата с тихо шумолене. Валеше още от обед. Ситният сняг заскрежаваше клоните, застилаше с лека сребриста пелена мъртвите листа на храстите, покриваше пътеките с безбрежен мек бял килим и правеше по-дълбоко безкрайното мълчание на този океан от дървета.

Пред вратата на горския дом млада жена със запретнати ръкави цепеше с брадва дърва върху един камък. Тя беше едра, стройна и яка — истинско горско чедо, съпруга и дъщеря на горски пазачи.

Някой извика от вътрешността на къщата:

— Тази вечер сме сами, Бертин, прибирай се! Мръква се вече, а може би наоколо бродят прусаки и вълци.

Бертин продължаваше да цепи енергично един пън, гърдите ѝ се повдигаха при всяко замахване с брадвата, тя отвърна:

— Свърших, мамо. Ето ме, ида, не се бой, светло е още.

Тя внесе треските и цепениците, струпа ги край огнището, излезе още веднъж да затвори капациите — грамадни дъбови капаци, — прибра се най-сетне и залости тежките резета на вратата.

Майка ѝ, набръчкана старица, предеше край огъня. Бе станала страхлива с възрастта.

— Не ми е приятно, когато баща ти не е в къщи. Какво могат да сторят две жени?

— О, като нищо бих убила някой вълк или прусак — отвърна младата.

И показа с поглед големия револвер, закачен над огнището.

Мъжът ѝ бе мобилизиран в началото на пруското нашествие и двете жени останаха сами с бащата, стария горски пазач Никола Пишон, наречен Кокилата. Той бе отказал упорито да напусне жилището си и да се прибере в града.

Най-близкият град беше Ретел, старинна крепост, кацнала на една скала. Жителите му бяха патриоти. Те бяха решили да окажат съпротива на нашествениците, да се затворят в стените си и да издържат обсадата, верни на традицията на градчето. Два пъти вече — при Анри IV и при Луи XIV, те се бяха прославили с героичната си отбрана. Щяха да сторят същото и този път, пък да става каквото ще, или щяха да изгорят в стените на крепостта.

И така, те купиха оръдия и пушки, въоръжиха опълченците, образуваха дружини и роти и по цял ден се упражняваха на площада.

Всички — хлебари, бакали, месари, нотариуси, адвокати, дърводелци, книжари и дори аптекарите, се обучаваха едни след други в определени часове под командата на господин Лавин, бивш драгунски подофицер, сега галантерист, защото се бе оженил за дъщерята на господин Раводан, стария, и бе наследил дюкянчето му.

Той се бе произвел в чин главен комендант на крепостта и понеже всички млади мъже бяха в армията, бе свикал останалите и ги обучаваше за отбрана. Дебелите се движеха по улиците само с гимнастическа походка, за да стопят тлъстините си и да се излекуват от задуха, а слабите носеха тежести, за да укрепят мускулите си.

Те чакаха прусаците. Но прусаците не се явяваха. А при това не бяха далеч: на два пъти разузнавачите им се промъкнаха през гората чак до горския дом на Никола Пишон, по прякор Кокилата.

Старият пазач, който тичаше като лисица, дойде да предупреди гражданите. Те заредиха оръдията, но неприятелят не се показа.

Жилището на Кокилата служеше за преден пост в Авелинската гора. Два пъти седмично горският пазач отиваше за провизии и съобщаваше на гражданите новини от околността.

* * *

И този ден той отиде да съобщи, че един малък отряд от немската пехота се бе отбил при него към два часа следобед предишния ден и почти веднага си бе отишъл. Подофицерът, който го командувал, говорел френски.

Когато отиваше в града, старецът вземаше със себе си двете кучета, два овчарски песа с лъвски муцуни — заради вълците, които бяха почнали да стават свирепи. Той оставяше двете жени и им поръчваше да се залостят здраво в къщата, щом се свечери.

Младата не се боеше от нищо, но старата всеки път трепереше от страх и повтаряше:

— Зле ще свърши тази работа, ще видите, че ще свърши зле.

Тази вечер тя беше още по-неспокойна от всеки друг път.

— Знаеш ли в колко часа ще се върне баща ти? — попита тя.

— О, не по-рано от единадесет часа навярно. Когато вечеря у коменданта, винаги закъснява.

Тя тъкмо окачваше котлето над огъня, за да вари супа, но се спря неподвижно и се заслуша — счу ѝ се неясен шум през отвора на комина.

— Някой ходи в гората — промълви тя. — Трябва да са най-малко седем-осем души.

Ужасена, майката спря чекръка и зашепна:

— Ох, боже мой! И баща ти го няма!

Още не издумала, вратата се затресе от силни удари.

Понеже жените мълчаха, гърлен глас извика с немски акцент:

— Отфорете!

След кратко мълчание гласът повторно извика:

— Отфорете или ще счупя фратата!

Бертин пъкна в джоба си големия револвер от камината, долепи ухо до вратата и попита:

— Кой сте вие?

— Аз съм — отвърна гласът. — Онзитешният отряд.

— Какво искате? — попита пак младата жена.

— Загубих се в гора с отряд още сутрин. Отфорете или счупя фратата.

Жената на горския нямаше избор. Дръпна чевръсто резето, откряна тежката врата и забеляза в бледото сияние на нощта шестима мъже, шест пруски войници, същите, които бяха идвали предния ден. Тя запита решително:

— Какво търсите по това време?

— Заблутих се — каза повторно подофицерът. — Съвсем се забърках. Познах къща. Не яли нищо от сутрин, нито аз, нито отряд.

— Само че аз съм сама с мама тази вечер — каза Бертин.

Войникът изглеждаше почтен човек. Той каза:

— Нищо от това. Няма да фи сторим нищо лошо. Само дайте да ядем. Капнали сме от глад и умора.

Жената на горския се отмести от вратата.

— Влезте — каза тя.

Те влязоха, целите в сняг, прилични на пасти с каските си, покрити с пухкав крем. Бяха смазани, уморени.

Младата жена им посочи дървените пейки от двете страни на голямата маса.

— Седнете — каза тя, — ще ви сваря супа. Вярно е, че изглеждате съвсем разнебитени.

И пак залости вратата.

Тя добави вода в котлето, пусна вътре още малко масло и картофи, откачи парче сланина от куката в комина, отрязва половината и го сложи в супата.

Шестимата мъже следяха със светнали от глад очи всяко нейно движение. Те бяха сложили пушките и каските си в един ъгъл и чакаха послушно като деца на училищна скамейка.

Майката пак почна да преде, хвърляйки час по час уплашени погледи към неприятелските войници. Чуваше се само тихото бръмчене на чекръка, пращането на огъня и бълбукането на кипналата вода.

Внезапно някакъв странен шум накара всички да изтръпнат. Някой душеше хрипливо под вратата — силно и хъркащо дишане на животно.

С един скок немският подофицер се спусна към пушките, но дъщерята на горския го спря усмихната.

— Вълци са — каза тя. — И те като вас бродят, мъчени от глад.

Недоверчивият войник пожела да види с очите си и като откряна вратата, забеляза два огромни сиви звяра, които побягнаха с бързи широки крачки.

Той се върна на мястото си и измърмори:

— Кой би пофярвал!

И зачака да се свари яденето.

Те го излапаха лакомо. Отваряха устата си чак до ушите, за да погълнат повече, блещеха очи при всяко движение на челюстите си, гърлата им бълбукаха като водосточни тръби.

Двете жени наблюдаваха безмълвно бързите движения на големите червени бради; картофите просто потъваха в тези подвижни руна.

Понеже ожадняха, дъщерята на горския слезе в избата да наточи ябълково вино. Тя дълго се бави долу. Избата беше малка, сводеста. Говореше се, че по време на революцията служела за затвор и скривалище. В него се слизаше по тясна извита стълба, закрыта с капак в дъното на кухнята.

Когато Бертин се качи горе, тя се смееше. Смееше се злорадо сама в себе си. Тя подаде на немците стомната с питието.

След това седна да вечеря с майка си в другия край на кухнята.

Войниците се бяха нахранили вече и дремеха около масата. От време на време някое чело клюмваше и тъпо удряше върху дървото, после мъжът се изправяше стреснат.

— Легнете пред огнището — каза Бертин на подофициера, — има място за шест души. Аз ще се кача с мама в моята стая.

И двете жени се качиха на първия етаж. Войниците чуха как те заключиха вратата, походиха малко и затихнаха.

Прусаците се проснаха на плочите с крака към огъня, подложиха под главите си сгънатите шинели и скоро и шестимата захъркаха на шест различни гласа — тънки или дебели, но всичките мощни и непрекъснати.

* * *

Сигурно доста отдавна вече спяха, когато отекна пушечен изстрел. Той прозвуча така силно, сякаш някой стреляше по стените на къщата. Войниците тутакси станаха. Разнесоха се два нови гърмежа, после още три.

Вратата на горния етаж се отвори стремително и се показа дъщерята на горския. Боса, по риза, с къса фуста, уплашена, със свещ в ръка, тя прошепна:

— Французи, най-малко двеста! Ако ви намерят тук, ще изгорят къщата! Слезте бързо в избата и не вдигайте шум. Ако ви усетят, загубени сме.

Подофициерът измънка слисан:

— Съкласен съм, съкласен съм. Откъде да слесем?

Младата жена повдигна чевръсто тесния четвъртит капак и шестимата мъже изчезнаха по извитата стълба заднишком; опипвайки с крак стъпалата, те потънаха един след друг под земята.

Щом върхът на последната каска се скри, Бертин спусна тежката дъбова дъска, дебела като стена, твърда като стомана, прикрепена със скоби и затворническа ключалка, завъртя два пъти ключа и се засмя

беззвучно и победоносно. Обзе я лудо желание да заиграе хоро над главите на пленниците си.

Те се спотайваха, затворени долу като в здрава каменна кутия, която се проветряваше през малко прозорче с желязна решетка.

Бертин разпали отново огъня, окачи котлето и сготви нова супа. Тя си мърмореше:

— Татко ще се умори тази нощ.

После седна и зачака. Само звънкото махало на часовника нарушаваше тишината с равномерните си удари.

От време на време младата жена хвърляше нетърпелив поглед към стрелките, който сякаш казваше: „Много бавно се движите!“

Скоро ѝ се стори, че чу шепот под краката си. През зидания свод на избата до нея долитаха тихи, неясни думи. Прусаците бяха отгатнали вече хитрината ѝ. След малко подофицерът се качи по малката стълба и удари с юмрук по капака.

— Отфорете! — извика той.

Тя стана, приближи се до отвора и подражавайки на неговия акцент, го попита:

— Какфо искате?

— Отфорете!

— Няма да отфоря.

Мъжът се разсърди.

— Отфорете или ще счупя фратата.

Тя отвърна през смях:

— Че счупи я, драги, счупи я!

Той започна да блъска с приклада на пушката по дъбовия капак, спуснат над главата му. Но капакът можеше да устои и на стенобойна машина.

Дъщерята на горския чу как той слезе по стълбата. После се качиха войниците и опитаха едни след друг силата си и здравината на ключалката. След това прецениха навярно, че опитите им са безполезни, смъкнаха се отново всички в избата и започнаха да обсъждат положението помежду си.

Младата жена ги послуша известно време, после отвори външната врата и наостри ухо в тъмнината.

До слуха ѝ достигна далечен лай на куче. Тя изсвири като ловец: и почти в същия миг две огромни кучета изскочиха из мрака и се

хвърлиха, подскачайки, към нея. Тя обхвана шиите им и ги задържа, за да не избягат. После извика с все сила:

— Е-hey, татко!

Нечий глас, още доста отдалечен, ѝ отвърна:

— Е-hey, Бертин!

Тя почака няколко секунди, после извика повторно:

— Е-hey, татко!

Гласът повтори по-близо:

— Е-hey, Бертин!

— Не минавай пред прозорчето на избата — каза дъщерята на горския. — Вътре има прусаци.

Изведнаж вляво, между дънерите на две дървета, израсна огромният силует на мъжа. Той попита разтревожен:

— Прусаци в избата? Какво търсят там?

Младата жена се разсмя.

— Вчерашните. Загубили се в гората и аз ги прибрах на хладно в избата.

И тя разказа приключението си: как изплашила прусаците с револверните изстрели и как ги затворила в мазето.

Старецът запита, все още неспокоен:

— Какво да ги правим по това време?

Тя отговори:

— Ще извикаш господин Лавин с неговите доброволци. Той ще ги плени. И колко доволен ще бъде само!

Татко Пишон се усмихна.

— Вярно, той ще бъде доволен.

— Супата ти е готова — поде дъщеря му. — Яж бърже и тръгвай обратно.

Старият пазач седна на масата и почна да яде супата си, като сложи на земята две пълни чинии за кучетата.

Щом чуха разговор, прусаците се умълчаха.

Четвърт час по-късно Кокилата тръгна. А Бертин зачака, подпряла глава на ръцете си.

* * *

Пленниците почнаха да се вълнуват. Сега те крещяха, викаха, удряха бясно и непрекъснато с прикладите си по капака на избата, но той не мръдваше.

После почнаха да стрелят през прозорчето — надяваха се, че някой немски отряд ще мине наблизко и ще ги чуе.

Дъщерята на горския не помръдваше, но целият този шум я дразнеше и нервираше. В нея се надигаше страшно озлобление. Тя се удоволствие би пречукала тези мерзавци, за да ги накара да млъкнат.

Обзета от нарастващо нетърпение, тя почна да гледа часовника, да брой минутите.

Баща ѝ бе тръгнал преди час и половина. Навярно в този момент той влизаше вече в града. Струваше ѝ се, че го вижда. Той разказваше случката на Лавин; бледен от вълнение, Лавин звънеше на прислужницата, за да му донесе униформата и оръжието. Струваше ѝ се, че чува биенето на барабан по улиците. По прозорците се мярваха изплашени лица. От къщите изскачаха доброволци, полуоблечени, запъхтени; те закопчаваха каишите си и тръгваха бегом към къщата на коменданта.

После, начело с Кокилата, отрядът се отправяше към гората сред нощта и сред снега.

Тя гледаше часовника: „Могат да пристигнат след един час.“

Ставаше все по-нервна и по-нетърпелива. Минутите ѝ се струваха безкрайни. Как бавно течеше времето!

Най-сетне стрелката посочи часа, който тя бе определила за пристигането им.

Отвори отново вратата, за да чуе стъпките им. Забеляза някаква сянка, която се придвижваше предпазливо. Тя се уплаши и извика. Беше баща ѝ.

Той каза:

— Изпращат ме да видя дали няма някаква промяна.

— Не, никаква.

Тогава той изсвири дълго и пронизително в нощта. Скоро нещо тъмно се раздвижи бавно под дърветата — авангардът, съставен от десет души.

Кокилата повтаряше непрекъснато:

— Не минавайте пред прозорчето на избата.

Войниците, пристигнали първи, показаха на новодошлите опасния отвор.

Най-сетне се появи целият отряд, общо двеста души, всеки с по двеста патрона.

Развълнуван, треперещ от възбуда, господин Лавин ги разположи плътно около къщата, като остави широко свободно пространство пред малкия черен отвор, наравно със земята, откъдето се проветряваше избата.

После влезе в жилището и се осведоми за силата и състоянието на неприятеля, който беше така притихнал, че можеше да се допусне, че никакъв го няма, че се е изпарил, че е излетял през прозорчето.

Господин Лавин потропа с крак по капака и извика:

— Господин пруски офицер!

Германецът не отговори.

Комендантът повтори:

— Господин офицер.

Напразно. Двадесет минути той подканваше мълчаливия офицер да се предаде с оръжието и багажа си, като обещаваше да му подари живота и да запази военните отличия както на него, така и на войниците му. Но не получи никакъв знак за съгласие или враждебност. Положението се усложняваше.

Доброволците тупаха с крака по снега, удряха се силно по раменете, както правят кочияшите, за да се стоплят, и гледаха малкия отвор с нарастващо момчешко желание да минат пред него.

Най-сетне един от тях се престраши. Наричаха го Подьовен и беше много чевръст. Той се засили и мина тичешком като елен. Опитът успя. Пленниците изглеждаха мъртви.

Някой извика:

— Няма никого вътре!

Още един войник прекоси свободното пространство пред опасния отвор. Обърнаха го на игра. Всяка минута някой се засилваше и изтичваше от едната група в другата като децата, когато играят на държави. Тичащият движеше тъй бързо краката си, че пръски сняг хвърчаха около него.

Запалиха големи огньове от сухи клони, за да се стоплят, и силуетът на прибягващия доброволец се мярваше, осветен за миг при бързия му преход от десния в левия лагер.

Някой извика:

— Твой ред е, Малоазон!

Малоазон беше един дебел фурнаджия. Другарите му се подиграваха с голямото му шкембе.

Той се колебаеше. Започнаха да му се присмиват. Тогава той се реши и се затича, задъхан, със ситни, равномерни стъпки, като тресеше шкембето си.

Целият отряд се смееше до сълзи. Викаха му за насърчение:

— Браво, Малоазон, браво!

Фурнаджията беше изминал вече около две трети от разстоянието и изведнаж от отдушника бликна светкавично дълъг, червеникав пламък. Екна изстрел и обемистият фурнаджия се строполи по очи с ужасен вик.

Никой не се спусна да му помогне. Гледаха го как се влачи със стенания по ръце и крака в снега. Когато прекоси опасното разстояние, той загуби съзнание. Съвсем високо в тлъстините на бедрото му се бе забил един куршум.

Съвсем високо в тлъстините на бедрото му се бе забил един куршум.

След първата изненада и първия ужас пак избухна смях.

Но комендантът Лавин се показва на прага на горския дом. Той бе изготвил вече план за нападение. Заповяда с треперещ от вълнение глас:

— Тенекеджията Планшю и работниците му.

Три души пристъпиха крачка напред.

— Откачете улците на къщата.

За четвърт час двадесет метра улуци лежаха пред коменданта.

Тогава той заповяда да пробият с най-голяма предпазливост малка кръгла дупка на края на капака, нагласи тръбите като водопровод от помпата до този отвор и заяви, извънредно доволен:

— Ще предложим на господата немците да пийнат водица.

Екна бурно, възторжено „ура“, последвано от радостни възгласи и неудържими смехове. А комендантът организира трудови взводове, които се сменяха всеки пет минути. После даде нареждане:

— Помпете!

Желязната ръчка бе приведена в движение, по тръбите пробягна леко шумолене и скоро водата потече в избата от стъпало на стъпало.

Тя шуртеше като водопадче, като малък басейн с червени рибки.

Зачакаха.

Измина час, после два, три. Комендантът се разхождаше трескаво из кухнята, долепваше от време на време ухо до пода, мъчеше се да отгатне какво ли прави врагът и дали щеше да капитулира скоро.

А врагът се вълнуваше вече. Чуваше се разместване на бурета, разговори, джапане във водата.

Към осем часа сутринта през прозорчето се чу глас:

— Искам да говоря с господин френския офицер.

Без да подава много главата си, Лавин отвърна от прозореца:

— Предавате ли се?

— Предавам се.

— Подайте най-напред пушките си.

Тутакси през прозорчето на избата се подаде една пушка и тупна на снега, след нея втора, трета, всичките. Същият глас каза:

— Нямаме други оръжия. Побързайте. Потъфаме.

Комендантът заповяда:

— Спрете!

Ръчката на помпата увисна неподвижно. След като напълни кухнята с войници, които чакаха с пушки при крака, комендантът бавно повдигна дъбовия капак.

Показаха се четири руси, измокрени глави, с дълги безцветни коси. И шестимата немци се измъкнаха един след друг, мокри до кости, зъзнещи, уплашени.

Уловиха ги и ги вързаха. След това, понеже се бояха от изненада, тръгнаха веднага в две колони. Едната водеше пленниците, а другата — Малоазон, върху закрепен на пръти дюшек.

Влязоха победоносно в Ретел.

Господин Лавин бе награден с орден, загдето бе пленил пруския авангард, а дебелият фурнаджия получи военен медал, загдето бе ранен в сражение с врага.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.